

Список літератури:

1. Армстронг М. Менеджмент: методы и приемы / М. Армстронг ; пер. с 3-го англ. изд. – К. : Знання-Прес, 2006. – 876 с. – (Европейский менеджмент).
2. Зуб А.Т. Стратегический менеджмент: Теория и практика : [учебное пособие для вузов] / А.Т. Зуб. – М. : Аспект Пресс, 2002. – 415 с.
3. Семьянинов А.В. Конспект лекций по дисциплине «Управление организационными изменениями» для студентов экономического факультета / А.В. Семьянинов – М. : МАМИ, 2010. –193 с.
4. Куцевол Н.Г. Организационное развитие и управление изменениями : [учебное пособие] / Н.Г. Куцевол. – Казань, 2011. – 103 с.
5. Daft Richard L. Organization Theory and Design / Richard L.Daft. – 10th Ed., 2008. – South-Western, Gengage Learning (USA). – 670 p. Електронний ресурс. – Режим доступу : http://www.proz-x.com/stephanlangdon/Library/CESACORE/N_Daft_Organization.pdf

Петько С. М.

Институт экологии, экономики и права

СУЩНОСТЬ И ПРЕДПОСЫЛКИ ОРГАНИЗАЦИОННЫХ КОРПОРАТИВНЫХ ТРАНСФОРМАЦИЙ

Резюме

Статья посвящена исследованию сущности и значения организационных трансформаций, которые играют большую роль в развитии корпорации. Показано, что учёные-экономисты не имеют единого мнения насчёт трактовки термина «организационные трансформации». Существуют различные подходы к понятию организационных корпоративных трансформаций.

Ключевые слова: глобализация, корпорация, организационные трансформации, информационные технологии, инновации.

Petko S. M.

Institute of Ecology, Economics and Law

THE MAIN POINT AND PRECONDITIONS OF CORPORATE ORGANIZATIONAL TRANSFORMATIONS

Summary

The article is devoted to studying of the essence and importance of the organizational transformations, which plays a prominent role in the development of corporation. It is shown that the economists haven't got the common opinion about the interpretation of «organizational transformations». There are different approaches to the understanding of the corporate organizational transformations.

Key words: globalization, corporation, organizational transformations, information technology, innovations.

УДК 339.924

Побоченко Л. М.

Сабатін О. С.

Институт міжнародних відносин

Національного авіаційного університету

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Досліджено експортний потенціал сільськогосподарської продукції України в країні Європи в умовах євроінтеграції. Проведено аналіз географічної структури експорту продукції АПК України та оцінено структуру експорту сільськогосподарської продукції до ЄС. Розглянуто основні перешкоди для сільськогосподарських підприємств України на ринки ЄС в умовах євроінтеграції та висвітлено прогноз щодо подальшої співпраці України з Європою в контексті торгівлі продукцією АПК.

Ключові слова: сільське господарство, євроінтеграція, експортний потенціал, аграрний сектор, конкурентоспроможність, структура експорту, сільськогосподарська продукція.

Постановка проблеми. Україна переживає серйозну економічну кризу, падіння валового внутрішнього продукту, високий рівень інфляції та безробіття. Через війну на Донбасі обвалився експорт продукції машинобудування, металургії та інших галузей промисловості України. А ось сільське господарство – чи не єдина галузь української економіки, яка в умовах війни показала

незначне зменшення обсягів виробництва аграрної продукції.

Попри несприятливу цінову кон'юнктуру на світових ринках за 12 місяців 2015 р. позитивне сальдо зовнішньої торгівлі в АПК України становило 11,1 млрд. дол. США. Це рекордний показник за всю історію незалежності України. Загальний експорт за 2015 р. склав 14,8 млрд. дол. США.

У нинішніх умовах АПК може стати локомотивом, який витягне країну з кризи, забезпечивши надходження валюти від експорту продукції. Зараз вітчизняний агропромисловий комплекс – це кожен третій долар, який надходить від експорту, це 14% загального обсягу ВВП, це вплив на глобальну продовольчу безпеку.

А в умовах євроінтеграції ринок Європи для експорту сільськогосподарської продукції є найбільш перспективним. З 1 січня 2016 р. українська економіка функціонує в умовах зони вільної торгівлі з Європейським Союзом. Природним наслідком цього є загострення конкуренції на внутрішньому та зовнішніх ринках. Проте зона вільної торгівлі – потужний стимул для піднесення вітчизняної галузі АПК на новий рівень, адже конкуренція є головною рушійною силою розвитку економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку сільського господарства в умовах співпраці з країнами ЄС приділено достатньо уваги боку таких науковців, як: І.В. Ганза [3], І.М. Івашків [5], Н.О. Дігуєнко [4], І.М. Маленька [7], Я.П. Поліщук [12] та ін. Проте результати досліджень свідчать про актуальність даної теми та доцільність її подальшого розгляду.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Окремі аспекти порушеної проблеми все ще залишаються недостатньо опрацьованими та висвітленими в науковій літературі. Насамперед йдеться про перспективи розвитку сільськогосподарського сектору на основі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Мета статті полягає у дослідженні експортного потенціалу сільськогосподарської галузі України в умовах євроінтеграції в контексті реалізації євроінтеграційного курсу.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах сьогодення економіка України на 50% залежить від експорту, а понад третина українського експорту – це продукція сільськогосподарської галузі. Відповідно, економічна стабільність та добробут українців визначаються тим, скільки кукурудзи, пшениці, соняшникової олії, сиру та інших видів продукції АПК Україна експортуватиме в інші країни світу, а розвиток експорту залежатиме від того, наскільки вдало Україна зможе торгувати саме з Європою – найбільшим ринком продовольства у світі.

2015 р. став роком втілення експортного потенціалу української сільськогосподарської галузі. АПК досяг практично повної зовнішньоторговельної переорієнтації з ринку Росії на ринки країн ЄС, Азії та Африки. За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України, у 2015 р. загальна сума зовнішньоторговельного обігу аграрною продукцією становила 18,5 млрд. дол. США, з яких експорт становив 14,8 млрд. дол. США, або 38% від загального експорту України, а імпорт – 3,7 млрд. дол. США.

У 2015 р. АПК забезпечив позитивне сальдо зовнішньої торгівлі в обсязі 11,1 млрд. дол. США, що на 400 млн. дол. США більше показника попереднього року. Практично з усіма регіонами світу Україна за експортно-імпортними показниками зберігає позитивне сальдо.

Географічна структура експорту показує переорієнтацію експорту до країн Азії (частка експорту становить 45%, обсяг експорту – 6,7 млрд. дол. США), збереження основних позицій у торгівлі з країнами ЄС (28,2%, 4,2 млрд. дол. США) та африканськими країнами (13,6%, 2,02 млрд. дол.

США), деяке розширення поставок у США (0,3%, або 186 млн. дол. США), (рис. 1) [8].

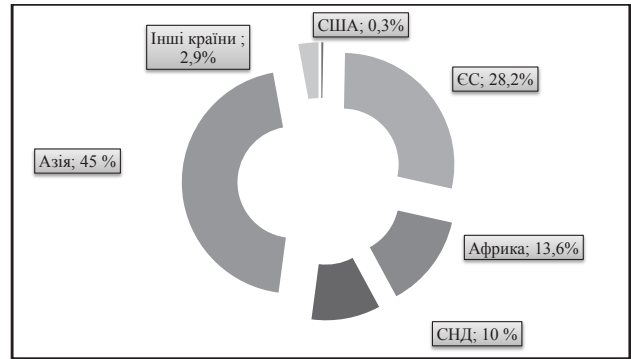

Рис. 1. Географічна структура експорту продукції АПК України в 2015 р., %

Джерело: побудовано автором за даними Міністерства аграрної політики та продовольства України

Розширення географії експорту продукції українських сільгоспвиробників дало їм змогу впоратися із наслідками закриття російського ринку. Частка українського аграрного експорту до Росії в 2015 р. зменшилася до 2% порівняно із 6% у 2014 р., при цьому він скоротився на 68% – до 300 млн. дол. США. З початку 2015 р. РФ повністю заборонила імпорт української аграрної продукції, а також вийшла з Угоди про вільну торгівлю з Україною, підвищивши мита на інші товари. Крім того, припинено транзит українських товарів до інших країн через територію Росії. Ці кроки Росія запровадила у відповідь на початок дії Угоди про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС.

Виробники сільгосппродукції України постачають свої товари в понад 190 країн світу. У 2015 р. до десятки країн, експорт в які української сільськогосподарської продукції був найбільшим, увійшли: КНР – 7,2%, Індія – 7,8%, Єгипет – 6,9%, Іспанія – 4,9%, Туреччина – 4,8%, Нідерланди – 3,6%, Саудівська Аравія – 3,5% та Іран – 3,3% та інші країни (рис. 2) [8].

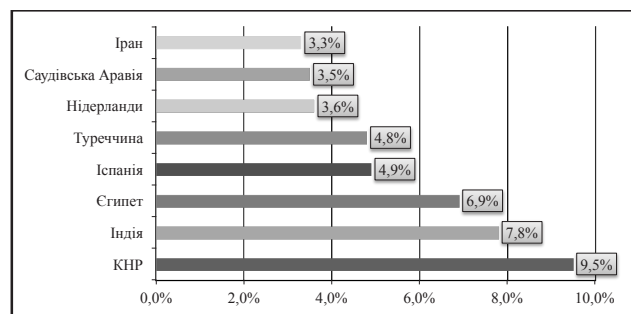

Рис. 2. Диверсифікація експорту сільськогосподарської продукції України в 2015 р., %

Джерело: побудовано автором за даними Міністерства аграрної політики та продовольства України

Зазначимо, що в 2014 р. частка Росії в експорті продукції АПК України становила 6,7%, а частка КНР була доволі незначною. Тобто відбулася переорієнтація «російського» агроекспорту на Китай, Африку та Близький Схід. Китай, Індія та низка інших країн витіснили Російську Федерацію з лідируючої позиції на 15-ту позицію в рейтингу країн – імпортерів української с/г продукції. Без-

посередньо з Китаєм в Україні на сьогодні працюють більше 20 компаній, у той час як раніше це була тільки Державна продовольчо-зернова корпорація. Водночас ведеться робота з відкриття нових ринків збуту та розширення експортних найменувань, зокрема для вітчизняних підприємств-виробників.

У 2015 р. обсяг поставок сільськогосподарської продукції України до європейських країн мав тенденцію до зростання та становив близько 29% від усього експорту. Сума експорту до ЄС у 2015 р. становила 4,2 млрд. дол. США. Відповідно, продукція АПК стала основним джерелом валютних надходжень у країну. Потрібно зазначити, що в Росію українські сільгоспвиробники експортували продукцію переробки з високою додатковою вартістю, а в ЄС Україна ввозить переважно сировину. Це має негативний вплив на сальдо торговельного балансу України, оскільки пропонується сировина, а не продукти її переробки. Основний обсяг експорту сільськогосподарських товарів України становлять злакові та олійні культури, а також комбікорм [8].

Але роль України на ринку продовольства ЄС постійно зростає. Так, за останні 10 років експорт АПК збільшився в чотири рази. Частка агропромислових товарів України становить 4%, але це дуже вагомий показник, оскільки на ринку ЄС торгують десятки країн світу. Наприклад, частка провідних експортерів аграрної продукції в ЄС у 2015 р. – Бразилії та США – становить 13% і 10% відповідно. Далі йдуть Аргентина та Китай, які займають 5% ринку ЄС, а Індонезія, Швейцарія, Туреччина – близько 4% кожна. Відповідно, місце України на європейському ринку сільськогосподарських товарів важливе тому, що ЄС є найбільшим експортером продовольства у світі.

Найбільшу частку українського експорту в Європу складає зерно. Рекордні показники експорту зернових дали змогу Україні потрапити до трійки світових експортерів цієї продукції, поступившись лише США та ЄС. Сьогодні агропромисловий комплекс України є локомотивом економіки, забезпечуючи 14% загального обсягу ВВП. Україна займає найвищі позиції у рейтингах світових експортерів аграрної продукції: перше місце в світі по постачаннях соняшникової олії, третє – кукурудзи, четверте – ячменю, шосте – пшениці, сьоме – сої та восьме – курятини (табл. 1):

Таблиця 1
Експортний потенціал аграрного сектору України в 2014/2015 МР

Показник	Місце у світі
Експорт:	
соняшникова олія	1
ріпак	2
зернові культури	3
кукурудза	3
ячмінь	4
пшениця	6
соя	7
курятини	8

Джерело: побудовано автором за даними Міністерства аграрної політики та продовольства України

У 2015 р. для понад 80 українських підприємств м'ясо-молочної галузі відкрилися ринки дев'яти країн. Серед останніх досягнень – від-

криття з 10 січня 2016 р. європейського ринку для 10 компаній – виробників молочної продукції. Крім того, Україна втричі збільшила експорт курятини в країни Європейського Союзу.

Українські товари стають все більш затребуваними на європейському ринку. Так, у 2015 р. експорт українських товарів до ЄС втричі перевищив частку продаж до Росії. Така ж ситуація склалася із сільськогосподарською продукцією. Обсяги продукції АПК з України до ЄС у 28 разів більші, ніж до Росії (рис. 3).

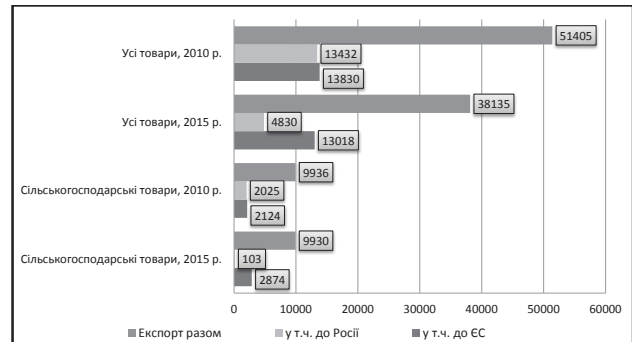

Рис. 3. Обсяги експорту сільськогосподарської продукції та товарів загалом з України в 2010 та 2015 рр., млн. грн.

Джерело: побудовано автором за даними Міністерства аграрної політики та продовольства України

Аналізуючи структуру експорту до ЄС, варто відмітити, що основу її структури становить саме сировинна продукція, зокрема зернові та зернобобові культури, частка яких – близько 31% всього експорту в ЄС, олійні культури – 23%, плоди та овочі – 2% тощо. Постачання продукції тваринництва досить незначне. А це означає, що Україна постачає сировину, яку потім на підприємствах ЄС її переробляють на харчову продукцію. Це добре для економіки в короткостроковій перспективі, коли важливий кожен долар прибутку, але погано з точки зору довгострокової перспективи, оскільки знижується конкурентоспроможність країни на світовому ринку. Для економіки, що розвивається, важливо впроваджувати постачання переробленої сировини (рис. 4) [2].

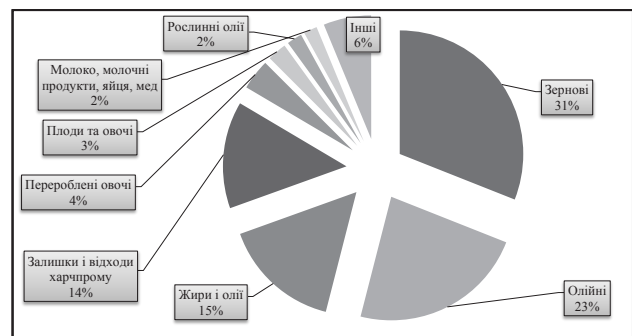

Рис. 4. Структура експорту сільськогосподарської продукції до ЄС, %

Джерело: побудовано автором за даними Міністерства аграрної політики та продовольства України

Згідно з індексом Світового банку Doing Business, Україна піднялася на 83-тє місце в 2015 р. з 112-го в 2014 р. завдяки покращанню на багатьох напрямках, включаючи дозволи на

будівельні роботи, реєстрацію нерухомості та отримання кредиту. У 2015 р. ці Україна стала країною, що вдосконалюється найшвидше у світі та увійшла до першої п'ятірки країн, що досягли прогресу за період від 2005 р.

Однак в Індексі-2015 Україна знаходиться нижче всіх подібних до неї країн у регіоні. У більшості напрямів вона відстає, особливо у сферах отримання доступу до електроенергії, сплати податків і трансграничної торгівлі. На думку фермерів, найбільшим стримуючим фактором є нестабільність ринку. Часті стрибки ціни як на ринку факторів виробництва, так і на ринку продукції спричиняють колосальні збитки. Інші головні проблеми – це нестача адекватних державної підтримки і державного регулювання. 45% фермерів зазначили, що чисельні перевірки і сертифікації гальмують інвестування [11].

Основними перешкодами для сільськогосподарських підприємств України в умовах євроінтеграції є:

- нестабільність ринку;
- нестача відповідної підтримки держави;
- зростання цін на електроенергію;
- державне регулювання;
- політична нестабільність;
- нестача фінансування;
- інфляція;
- нестача кваліфікованої робочої сили.

В Україні за останні роки, коли відбувалась зміна пріоритетів державної регіональної політики на основі кращого європейського досвіду, політика розвитку сільських територій була визначена фактично частиною політики регіонального розвитку. Для України, де рівень урбанізації є одним із найнижчих в Європі, а частка сільськогосподарського виробництва у структурі ВВП держави – найвищою серед європейських країн, політика сільського розвитку має бути однією з головних у складі державної регіональної політики. Пріоритетним завданням сьогодення для українського аграрного сектору є об'єднання зусиль місцевих громад та сільськогосподарських виробників, що в результаті забезпечить підвищення конкурентоздатності сільського господарства і сприяє розвитку сільських територій на основі принципів сталого розвитку та відповідно до стандартів ЄС і міжнародних стандартів.

Серед стратегічних пріоритетів реформ в аграрній сфері України варто виділити:

- створення стабільної правової системи, яка відповідає міжнародним і європейським стандартам, зокрема шляхом виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС;
- сприяння розвитку аграрної освіти, науки та сфери дорадчих послуг;
- сільський розвиток – відродження українського села;
- захист довкілля та управління природними ресурсами, зокрема лісовим та рибним господарством [1].

Євроінтеграція сприятиме зростанню продуктивності економіки та темпів технологічної модернізації під впливом конкуренції на єдиному європейському ринку та забезпеченню вільного доступу до новітніх технологій, капіталу, інформації; підвищенню кваліфікації робочої сили за умов їх вільного руху в межах єдиного ринку; створенню більш сприятливого інвестиційного середовища; істотному зростанню обсягів торгівлі

на ринку ЄС; створенню передумов для прискореного зростання обміну в галузях із підвищеним рівнем науки; підвищенню якості регулятивних інститутів у бюджетній, банківській, фінансовій сферах та корпоративному управлінні. Вступ України до ЄС є дієвим стимулом здійснення реформ в аграрній та інших галузях економіки, а ринкова конкуренція завжди сприятиме зростанню загальної ефективності економіки, підвищенню якості товарів і послуг.

Крім того, необхідно запроваджувати на українських сільгоспідприємствах європейські технічні правила, норми та стандарти, що є об'єктивною і необхідною умовою вступу України до ЄС [14].

Україна має працювати з усіма країнами, не треба концентруватися на одному чи двох напрямках. Перспективним для нас передусім є ринок Європи, Китаю та США. Є величезні можливості для збільшення експорту української сільськогосподарської продукції до КНР, в Європі Україна може потіснити конкурентів, у тому числі з Азії.

Якщо Україні вдасться закріпитися як ключовий експортер аграрної продукції на зовнішніх ринках, вона стане країною, яка забезпечує продовольчу стабільність у багатьох регіонах світу. Китаю, Індії, Саудівській Аравії та іншим країнам стануть не вигідні будь-які конфлікти в Україні, тому вони робитимуть на міжнародному рівні все можливе для того, щоб у нашій країні була збережена стабільність. Наша аграрна галузь може стати гарантом безпеки України.

Зважаючи на значний потенціал агропродовольчого сектору України, прогнозується збільшення експорту до ЄС. Його зростання буде забезпечено не тільки збільшенням експорту, але й стабілізацією обсягів імпорту з країн ЄС. Це обумовлюється низькою купівельною спроможністю населення України та підвищенням цін на імпортовану продукцію через девальвацію національної валюти.

Найбільш значущими групами експортованих з України агропродовольчих товарів будуть: кукурудза; насіння олійних культур; матеріали рослинного походження; олія; цукор, м'ясо, кондироби; пшениця та суміш пшениці і жита (меслин); мед; залишки і відходи харчової промисловості. Маючи конкурентні переваги, саме ці продукти визначатимуть реальні обсяги українського експорту до ЄС.

У 2016 р. найкращі перспективи продати свою продукцію в ЄС є у тих вітчизняних компаній, які вже мають досвід роботи на європейських ринках. Але успішна діяльність агропродовольчого сектору України в умовах зони вільної торгівлі відкриває довгострокову перспективу для нарощування обсягів продажу вітчизняної продукції не тільки в ЄС, але й в країнах третього світу.

Висновки. Підписання Угоди про асоціацію з ЄС сприяє позитивним змінам в економіці країни, особливо в секторі сільського господарства. Сьогодні українські сільськогосподарські товари активно конкурують на зовнішньоекономічних ринках країн ЄС. А потенційні можливості сільського господарства України свідчать про можливе нарощення обсягів та розширення асортименту експорту сільськогосподарської продукції в умовах євроінтеграції, чому сприятиме стабілізація економіко-політичної ситуації країни, оптимізація податкових реформ, розробка ефективних програм державної підтримки сільського господарства та залагодження військового конфлікту.

Список літератури:

1. Ведення аграрного бізнесу в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ucab.ua/files/Survey/Doing/Doing_2015_ukr_web.pdf
2. Гайдуцький П. Україна – ЄС: курс вірний, хід повільний / П. Гайдуцький [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gazeta.dt.ua/international/ukrayina-yes-kurs-virniy-hid-povilniy-.html>
3. Ганза І.В. Експортний потенціал вітчизняних підприємств АПК в дискусії інтеграції до європейського ринку / І.В. Ганза // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 5. – С. 116–121.
4. Дугієнко Н.О. Конкурентоспроможність АПК України в умовах євроінтеграції / Н.О. Дугієнко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 5. – С. 81–84.
5. Івашків І.М. Зовнішньоторговельна орієнтація АПК України щодо реалізації агропродовольчої продукції на ринках ЄС / І.М. Івашків // АГРОСВІТ. – 2015. – № 19. – С. 59–62.
6. Кравченко М.В. Вплив євроінтеграції на сільське господарство України / М.В. Кравченко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 4. – С. 79–81.
7. Маленька І.М. Фінансова підтримка сільського господарства України: програмний аспект / І.М. Маленька // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 6. – С. 200–205.
8. Митяй О.В. Наукові підходи до конкурентоспроможності галузей АПК / О.В. Митяй // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2015. – № 1(1). – С. 40–45.
9. Офіційний сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
10. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики і продовольства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minagro.gov.ua/>
11. Політика щодо інвестування у сільське господарство [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.oecd.org/globalrelations/Agricultural_Investment_Policies_Ukraine_UKR.pdf
12. Поліщук Я.П. Стратегія сільського розвитку в Україні: євроінтеграційний вимір : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.03 «Економіка та упр. нац. госп-вом» / Я.П. Поліщук. – Житомир, 2014. – 20 с.
13. Терещенко С.І., Богінська Л.О. Ризики євроінтеграції для АПК України / С.І. Терещенко, Л.О. Богінська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://repo.sau.sumy.ua/bitstream/123456789/2839/1/Терещенко%20С.%20Л.%20Ризики%20євроінтеграції%20для%20АПК%20України.pdf>
14. Ціхановська В.М. Стратегічні пріоритети розвитку аграрної галузі України в контексті спільної аграрної політики ЄС / В.М. Ціхановська // Ефективна економіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/12_2015/11.pdf
15. Щербина С.В. Розвиток зовнішньоторговельних перспектив агропромислового комплексу України в контексті євроінтеграції / С.В. Щербина // Державне управління: теорія та практика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej15/txts/12SSVUKE.pdf>

Побоченко Л. Н.

Сабатин А. С.

Институт международных отношений
Национального авиационного университета

ЭКСПОРТНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ОТРАСЛИ УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ ЕВРОИНТЕГРАЦИИ

Резюме

Исследованы экспортный потенциал сельскохозяйственной продукции Украины в страны Европы в условиях евроинтеграции. Проведен анализ географической структуры экспорта продукции АПК Украины и оценена структура экспорта сельскохозяйственной продукции в ЕС. Рассмотрены основные препятствия для сельскохозяйственных предприятий Украины на рынки ЕС в условиях евроинтеграции и отображен прогноз относительно дальнейшего сотрудничества Украины с Европой в контексте торговли продукцией АПК.

Ключевые слова: сельское хозяйство, евроинтеграция, аграрный сектор, конкурентоспособность, структура экспорта, сельскохозяйственная продукция.

Pobochenko L. M.

Sabatin O. S.

Institute of International Relations of the
National Aviation University

THE EXPORT POTENTIAL OF THE AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE IN CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION

Summary

The article deals with the export potential of agricultural products of Ukraine to the EU in conditions of the European integration. The geographical structure of exports of agricultural products of Ukraine is analyzed and the structure of agricultural exports to the EU is assessed. The main barriers to export for agricultural enterprises in Ukraine to the EU markets in conditions of European integration are considered and the outlook for further cooperation between Ukraine and Europe in the context of trade of agricultural products is displayed.

Key words: agriculture, the European integration, agricultural sector, competitiveness, structure of exports, agricultural products.